

KM 11/06 Innvandring og integrering – Den norske kirkes rolle i et flerkulturelt samfunn

Kirkemøtekomiteens merknader og Kirkemøtets vedtak

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn.

Kirkemøtet 2005 behandlet og gjorde vedtak med kritiske merknader til norsk asyl- og flyktningepolitikk. I denne sammenheng vektla man først og fremst de politiske utfordringene som følger av at mennesker søker tilflukt i Norge – *på vei inn i landet*. Årets kirkemøtesak behandler spørsmålet om *hvordan menneskene blir mottatt og behandlet når de er i landet* av kirken og i samfunnet forøvrig.

Motivasjon

Komiteen mener dette er en viktig sak for innvandrere, men også for lokalmenigheten. Komiteen mener at menigheter over hele landet trenger å bevisstgjøre seg på sin rolle i møte med mennesker som kommer fra andre land og kulturer. Vi er skapt til å leve i fellesskap med hverandre og med Gud, uansett hvor vi befinner oss og uansett nasjonalitet. Derfor må menighetene åpne sine fellesskap for innvandrere og selv åpne seg for de impulser de har med seg.

Å ta seg av innflyttere og fremmede er et grunnmotiv i hele Bibelen. Fortellingen om det nyfødte Jesusbarnet på flukt fra kong Herodes (Matt.2) er talende: Fordi det var fare for livet, dro Josef og Maria av gårde i det uvisse mot Egypt, med sitt spedbarn. Bibelens fortelling sier lite om hvor de oppholdt seg og hvordan de greide å overleve. For den koptiske kirken i Egypt er det en sentral fortelling at Jesus og hans familie ble tatt imot i deres land da de var på flukt.

Kirken – et fellesskap på tvers av grenser

Komiteen ønsker å understreke at kirken har en viktig rolle i møtet med innvandrere. For mange av de som kommer er det naturlig å ta kontakt med det religiøse fellesskap de tilhører. Kirken har en spesiell forpliktelse til å tale de svake og undertrykte sak. Den er et verdensvidt fellesskap som bygger på det grunnleggende likeverd mellom alle mennesker, uansett kultur og etnisitet.

Gjennom misjon og økumenisk virksomhet har norske kristne blitt kjent med kristne fra andre kulturer. I Norge lever mennesker fra forskjellige land og kulturer side om side. Til tross for lokale forskjeller, er spørsmålet til kirken overalt det samme: Hvordan være en åpen kirke i møte med disse utfordringene?

Kirken i lokalsamfunnet

En viktig del av integreringen kan skje gjennom møtet med mennesker i nærmiljøet. Mange menigheter har på ulike måter åpnet seg for det økende mangfoldet. Samtidig må vi erkjenne at Den norske kirke kunne ha gjort mer for å fremme integrering i egne menigheter og i samfunnet for øvrig. Den lokale menigheten med sine medlemmer utfordres derfor til å bidra i sterkere grad til integreringen gjennom sine holdninger og handlinger.

Utfordringen handler om å være en tjenende kirke. Det betyr at kirken må hevde innvandreres selvsagte rett til å være en del av våre lokalsamfunn. Det betyr også at kirken må gi dem en plass i det gudstjenestefeirende fellesskapet. Det er en berikelse å komme sammen som mennesker med ulik etnisk og kulturell bakgrunn.

Religion i det offentlige rom

Religion hører ikke bare til i privatsfæren, men også i det offentlige rom. Ikke minst har mange innvandrere vist oss dette. De har med seg en religiøs tradisjon hvor troen relaterer til alle sider av livet.

Kirken har en spesiell kompetanse i forhold til å forstå religionens betydning i menneskers liv. Den kan hjelpe storsamfunnet til å forstå dette bedre. Det påligger myndighetene et særlig ansvar å legge til rette for religionsdialog og møteplasser mellom folk med ulik tro og livssyn. Det bør tydeliggjøres hvilken myndighetsinstans som har ansvaret for den delen av religionspolitikken som omhandler møter mellom ulike religioner.

Utfordringer til offentlige myndigheter

Ordninger for flyktninger må være tilstrekkelig rause til at de gir muligheter for en god start i et nytt land. Det er nå lagt til rette for at norsk integreringspolitikk samordnes med arbeidsmarkedspolitikken. Men myndigheter og næringsliv må legge mer til rette for at alle innvandrere kan komme seg inn i arbeidslivet. Det fremmer den grunnleggende selvrespekten å få delta i arbeidslivet. Mange innvandrere har kompetanse og ressurser som samfunnet trenger. Stat og kommune bør sammen med arbeidslivet legge til rette for lederutvikling av innvandrere. Kirken bør samarbeide med kommunene ved flyktningekonsulentene, spesielt vedrørende dem som ikke omfattes av introduksjonsordningen. Komiteen vil berømme regjeringen for å gjennomføre norskopplæringen i asylmottak, selv om varig opphold ikke er innvilget.

Lokalmenigheten

Komiteen ønsker spesielt å fremheve lokalmenighetens betydning. Den viser seg som en åpen kirke gjennom å våge møtet med ”den fremmede”. Menigheten må stå sammen med dem som lever i en utsatt livssituasjon, ved å gi tilhørighet og bekreftelse.

Fremmedfrykt og intoleranse hindrer integrering. Mange lokalmenigheter har gjort gode erfaringer med bruk av MOD –konseptet (Mangfold og dialog) i holdningsskapende arbeid.

Samarbeid og nettverk

Komiteen ønsker å uttrykke sin anerkjennelse til kirkesamfunn utenfor Den norske kirke som har bidratt mye til integrering. Her har vi mye å lære i lokaløkumenisk samarbeid.

Komiteen vil også gi anerkjennelse til flere aktører som har vært viktige for Den norske kirkes arbeid med integrering:

- *Kristent interkulturelt arbeid (KiA)* har vært en pionér innen kristent innvandrersarbeid. KiA gjør med små ressurser et stort arbeid i mange deler av landet. De har en viktig kompetanse som bispedømmene og lokalmenighetene kan benytte.

- *Oslo bispedømme* har siden 1986 hatt et nasjonalt ansvar for Den norske kirkes innvandrersarbeid og båret mye av det sentralkirkelige arbeidet på dette området. Denne kompetansen må videreføres og tilføres ressurser både nasjonalt og regionalt.

- Som medlem av Nye Norges Kristne Råd er Den norske kirke en del av *flyktningenettverket*. Dette er en ressurs lokalmenighetene kan gjøre bruk av.

Mange kristne innvandrere finner sin plass i ulike etniske menigheter. Disse fyller en viktig funksjon og bidrar til å bygge fellesskap hvor innvandrere kan føle seg hjemme. Den norske kirke må legge til rette for samarbeid med disse menighetene og stille sine lokaler til deres disposisjon.

Internasjonale menigheter i flere storbyer har en viktig funksjon i å føre sammen ulike etniske grupper og knytte disse til en norsk menighet. Komiteen mener også at det bør legges til rette for at innvandrergupper kan organisere seg som grupper i menigheten, også med gudstjenestefeiring på sitt morsmål. Dersom grupper velger å danne egne menigheter, er det viktig at det etableres gode økumeniske relasjoner. Den norske kirke lokalt og sentralt må arbeide videre med de økumeniske utfordringer dette representerer.

Språk og kommunikasjon

Komiteen ønsker å understreke språkets sentrale betydning. Det gjelder både vår egen språkbruk innenfor denne tematikken, og det gjelder innvandrerens behov for å kunne kommunisere med det samfunnet de er blitt en del av. Språk er makt. Særlig innenfor dette saksfeltet er det viktig at vi finner et språk som ivaretar hverandres verdighet. Begrep som ”norsk identitet”, ”det norske vi” og ”inkludering” er tvetydige og kan lett misforstås. Dermed vil de ikke bidra til integrering, men snarere til å ekskludere og skape avstand.

Kirkemøtets vedtak

1. Den norske kirke må i møte med integreringens utfordringer holde fram det kristne menneskesyn og vektlegge alle menneskers likeverd. Dette gir grunnlag for dialog. Slik kan kirken bidra til å skape trygghet og styrke.
2. Den norske kirke må som majoritetskirke spille en aktiv rolle og delta i samarbeid med andre kristne kirker og andre tros- og livssynssamfunn. Gjennom dette kan mennesker med ulik kultur og religion få bedre kontakt med hverandre. Slik bygges tillit og forståelse.

3. Den norske kirke er en viktig aktør regionalt og i lokalsamfunnet. Den må vise vilje til å bruke økonomiske ressurser på integreringsarbeidet og til å gjøre bruk av de nettverk og den kompetansen som finnes på området.

Kirkemøtet ber:

- lokalmenighetene om å:

- fremme flerkulturell forståelse og positive holdninger til innvandrere gjennom sin forkynnelse og undervisning.
- være integrerende slik at innvandrere kan finne sin plass innenfor menigheten og bidra i gudstjenesteliv og andre aktiviteter.
- søke og tilrettelegge for samvær og dialog mellom mennesker med ulik kultur og tro.
- være åpen for samarbeid med frivillige organisasjoner og politiske myndigheter for å utvikle religionsdialog i lokalsamfunnet.
- engasjere mennesker med ulik kulturbakgrunn i trosopplæringen.
- styrke det diakonale arbeidet på innvandringsfeltet.
- engasjere flere medarbeidere med innvandrerbakgrunn og utfordre innvandrere til å ta kirkelig utdanning.
- bidra til at lokale arbeidsgivere legger til rette for at innvandrere får tilpasset opplæring for integrering i staber og menighetsfellesskap i lokalmenighetene.
- være en tilrettelegger for innvandrere med funksjonshemninger, både i kirken og i møte med det offentlige apparatet.

- utdanningsinstitusjonene om å

- gjøre flerkulturell kompetanse til en obligatorisk del av all kirkelig utdanning.

- de frivillige organisasjonene om å:

- utarbeide programmaterieell som et ledd i integreringen av innvandrere i barne- og ungdomsarbeidet.
- engasjere ungdom med innvandrerbakgrunn i ledertrening.

- de sentralkirkelige råd om å:

- sørge for at trosopplæringsmateriale for voksne blir utviklet og gjort tilgjengelig, slik at menighetene har et tilbud til innvandrere som ønsker å bli døpt eller bli bedre kjent med vår kirkes tro.
- innarbeide et flerkulturelt perspektiv i kirkens dokumenter og strategier.
- fortsette å ta nye initiativ til religionsdialog.
- ta flerkulturell kompetanse inn i kvalifikasjonskravene til kirkelig tilsatte.
- samarbeide med bispedømmene og frivillige organisasjoner med sikte på at det ansettes medarbeidere med ulik kulturell bakgrunn i kirkelige stillinger.
- ansette mennesker med innvandrerbakgrunn i sentralkirkelige stillinger.
- sørge for at erfaringer fra integreringsarbeidet i menighetene blir systematisert og gjort tilgjengelig for andre.

- ha en løpende dialog med nasjonale myndigheter om integreringsspørsmål.
4. Den norske kirke må delta aktivt i den offentlige debatt både nasjonalt og lokalt om hvilke verdier vårt samfunn i endring skal bygge på. Offentlige myndigheter må være bevisst den viktige rollen religion spiller i samfunnslivet og for menneskers identitet. Myndighetene må derfor aktivt legge til rette for religionsdialog som en del av integreringen.

Kirkemøtet ber:

- nasjonale myndigheter om å:

- samarbeide med kirkene som viktige aktører i integreringsarbeidet.
- prioritere og gi økonomisk støtte til det integreringsarbeidet som skjer i frivillig sektor.
- se religion og kirke som en viktig del av helheten i regjeringens storsatsing på å styrke mangfoldet i kulturlivet.
- gi kommunene tilstrekkelige midler slik at innvandrere med funksjonshemming gis mulighet til å bosette seg og bli integrert.

- kommunene om å:

- utarbeide og gjøre tilgjengelig informasjon for innvandrere om tros- og livssynsorganisasjonene og deres virksomhet lokalt.
- fremme flere tiltak for at kvinner med innvandrerbakgrunn kan delta mer aktivt i ulike deler av samfunnslivet.

5. Kirkemøtet vil særlig trekke frem tre områder som krever spesiell oppmerksomhet både fra kirken og det offentlige:
- funksjonshemmede innvandrere.
  - kvinner med innvandrerbakgrunn.
  - barn med asylstatus som ikke har foreldre i Norge.

Enstemmig vedtatt. 84 stemmeberettigede.